

Felvidéki Híradó.

P O L I T I K A I H E T I L A P .

Előfizetési árak:	
Egész évre	8 kor.
Fel évre	4 "
Negyed évre	2 "
Egyes szám ára 20 fillér	

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségére, a hirdetési és előfizetési pénzek a kiadóhivatatra czimezve Turóc-Szent-Mártonba küldendők.

Hirdetések legutányosabbán, árszabály szerint. — Lapunk számára hirdetéseket — eredeti árakban — minden bel- és külföldi hirdetési iroda elfogad. Nyiltér soronként 40 fillér.

Tisza István gróf nemzetiségi politikája.

Az új kormányelnök ügynevezett nemzetiségi politikai programja röviden következőben foglalható össze: a nem magyarajku magyar honpolgárok jogai tiszteletben tartandak, de az e jogokkal visszaélő izgatók ellen annál szigorúbb lesz a megtorlás; a felekezeti iskolák nem államosítottak, sőt államszegélylyel tételenk képesekké, hogy feladatuknak minél jobban eleget tehessenek s az államiakkal versenyezhesenek, de nem magyarajku vidékeken megköveteltetik tőlük az állami nyelvnek akkénti tanítása, hogy az iskolából kilépő ifjuság azt szóban és írásban bírja.

Oly szabadelvű program ez, aminőt a nagy Oroszországtól kezdve a kis Romániáig nem találunk egy európai államban sem s minónél különbet hiába keresnénk akár a legnagyobb szabadságot nyújtó Egyesült-Államokban. S nemesak más államokhoz viszonyítva, de általában is a legszélsőbb határig megy el itt a magyar államot képviselő kormány. Ennél tovább menve, többet engedve, kevesebbet kívánva, maga ásná alá a magyar hegemoniának alapjait, maga fokozná le különösen a magyar nyelvnek, mint ez ország államnyelvének jogát, ami pedig, ha igaznak vesszük a nemzetiségi sajtó vezető embeinek a bíróságok előtt, tehát az eskü alatt hangoztatott álláspontját, mely sohasem tagadja a magyar szupremáciát s a magyar nyelvnek mint államnyelvnek jogosultságát, — még ezeknek sem a csejűk.

A nemzetiségi lapok majdnem kivétel nélkül elismeréssel szólnak e program azon részéről, mely a nem magyarajku jogainak biztosításáról s a felekezeti iskolák fenntartásáról szól, — azonban nem szólnak, vagy csak bizalmatlansággal, az az izgatókra vonatkozó kitételeiről s a magyar nyelv eredményesebb tanítására vonatkozó kívánságáról.

Hát jő lesz tisztaba jönnünk. A program magyarosan nyílt, a program nem bujkál egy kitételeiben sem. A kormány programjából mi ezt olvassuk: nem ismerék különbséget magyar és nem magyarajku honpolgár között, egyiknek ugyanazon jogai és kötelességei vannak, mint a másiknak. Ami a nem magyar anyanyelvű honpolgárnak külön igényeit illeti, biztosítom még ezeket is az országnak magyar állami jellege keretében. Külön viselkedést, szokásait, nyelvét nem bíantom, sőt védem őt ezekben megterhelésben, a minthogy eddig is megvédte ezekben a magyar nem magyarajku polgártársait. De aki általammal visszaélve, azon jogokat, miket mint ez államnak nem magyarajku polgára élvez, oly eszközre használja fel, melyek összefüggésbe hozzák a magyar állami iránti kötelességeivel, arra aztán lesújtok.

Mi így értjük e programot s a nemzetiségi lapoktól eltérően, melyek a kormánynak valami ravasz cselofságát akarják sejtetni az „izgató” felemlítésében, nekünk legkevesebb nehézséget sem okoz annak a megállapítása, kire vonatkozik hát az „izgató” kitétele.

Izgatós az, a ki mint nem magyarajku állampolgár, mint nem magyarajkuak biztosított jogai alapján a sajátlagos viselkedés, szokás istápolása ezimén idegen viselkedést, szokást követ s másokat is hasonlóan buzdít azon csejűttel, hogy ez idegen iránt közeledést,

rokonzenvet keltsen és ápoljon s ugyanakkor a vele egyajkuk elidegenítse magyarajku honfirtáraitól. Az idegen államok színeinek viselése, idegen nemzeti viseletet, idegen szokások honosítása, a mire számos esetet tudunk, a nemzetiségi vezérférfiak összefüvetelei, ünnepelely alkalmazból nem is egyéb, mint e nemzet, ez állam elleni izgatás.

Izgató az, aki anyanyelvének az állam által védett jogát arra használja fel, hogy annak révén csejűttatosan idegen nemzethez tartozónak tüntesse fel magát, az ily tudatot keltsen és terjessze a vele egyenlő nyelvűek között, igyekezővén minél szélesebb elválasztó mesgyét teremteni ily uton a hazának magyarajku s nem magyar anyanyelvű fiai között. — Izgató, aki anyanyelve megvédésének örve alatt idegen nemzetek előtt kiesinyli, gyalázza a magyart, a magyar állam intézkedéseit pelengérré állítja; mint valami ítélő forum előtt, idegen nemzeteknél bepanaszolja a magyarságot s ezzel, testvéri egyetértés létesítése helyett, széthinti, szaporítja állandóan az elidegenedést, gyűlölséget magvát az ország polgárai között, felkeltevé egyuttal más nemzetek ellenzenvetét a magyar nemzet ellen. — Izgató, aki mint ilyen, vagy olyan nem magyar anyanyelvű magyar honpolgár, az egy törzshöz való tartozás ezimén, idegen nemzeteknek, végezőljükban a magyar nemzet egységét fenyegető egyesületeiben, gyűléseiben résztvesz, azoknak hazánk ellen intézett, tulajdonkép politikai intenzióit helyesli, támogatja, ezeknek itt propagandát igyekszik csinálni. — Izgató, ki anyanyelvének ápolhatása, a műveltségnek azon való terjeszthetése ezimén örökös harcot ürdet a magyar anyanyelvű s nem magyar anyanyelvű honpolgár között; csak ugy tudja ápolni a nyelvét, hogy szítja a magyart rajta, ki csak ugy tudja anyanyelvűn terjeszteni a műveltséget, hogy köznapri és szépirodalmi műveiben egyaránt lepszólik, gyűlöletessé iparkodik tenni mindent, a mi magyar. — S természetesen: izgató mindaz, ki oly tanokat hirdet, melyek végezőljükban Magyarorszáig területi épséget, vagy e nemzetek, ez államnak, mint magyar nemzetek, magyar államnak fenmaradását veszélyeztetik.

Tessék fentartani a viselkedést, szokásokat; de önmaguk beeséért s ne azon csejűttossággal, hogy azok elválasztó falat képezzenek közöttünk s ellentétbe helyezzenek egymással. Tessék fentartani a nyelvet; de nem azért, hogy mesterségesen legfőbb akadályla igyekezően azt felhasználni az egy-nak megértésével szemben s az egy haza lakosságával szükséges egyfűttartozás érzetének lazítására. Miveljék az anyanyelvet, használják fel a felvilágosodás terjesztésére; de ne álljon az anyanyelvnek e művelése, a felvilágosodásnak e nyelven való terjesztése abban, hogy mesterségesen beleneveljék, beleszaggatják a néphe, hogy mint nem magyarajku, elhoyott rabszolga a magyar fajjal, mint zsarnokkal szemben; arra tanítsák, hogy testvéreit, felzabadoit e haza határain kívül kell keresnie s nem a vele egy nemzetet képező honfirtársaiban. Sőt amazokkal össze kell fogni ezek kiirtására.

Érvényesítseka nem magyar anyanyelvűek, mint e nemzetnek egy részét képezők, e nemzet keretén, de egyuttal annak egységén belül a jogaikat, sérelmeiket, ha vannak, itt tárgyalják, itt intézzék el; a nemzetiségi sajtó

munkásai, mint az országnak magukat nemcsak szóval s megszorultságuk idején, de tettel s mindenkor hűeknek valló fiai, tanítsák a népet az e nemzet keretében való megmaradás szükségére, vezessék azt a boldogulásnak e nemzetben belül megtalálható útjaira. Akkor, de csak akkor elismerjük, hogy törvényes alapon állnak s hogy nem izgatnak.

Térjünk át most a másik pontra, amelyet gyanakodva fogadnak a nemzetiségi lapok: „a fokozott államszegélylyel szemben mutassanak fel a felekezetek nem magyarajku iskoláikban intenzívebb eredményt a magyar nyelv tanításában!” Ime, a lólab! Zeng a kórus. Ismét az erőszakos magyarosítás! Nem ugy urak! Nem a kormányelnök kijelentésében van a lólab, hanem az Önök feljajdulásában. Önök maguk is elismerik, hogy ez ország határain belül magyar az államnyelv, elismerik ezzel azt, hogy aki az állam ügyeinek intenzívebb intézésében részt akar venni, annak a nyelvet birnia kell. No már most! Nem kötelessége-e az államnak, hogy minden egyes polgárának módot nyújtson arra, hogy megszerezhesse az állam ügyeiben való intenzívebb részvehetéshez szükséges képességet? Ha az állam nyelvnek ismerete ily kiváló fontosságot, nem kötelessége-e az államnak az arról való gondoskodás, hogy minden polgára a magyar nyelvet megtanulhassa? De bizony, nagyon is kötelessége! Ez igaz és semmi más. Ez törvényes, a jogegyenlőségnek megfelelő és semmi más. Sőt akkor volna joguk s igazán szívükön viselve a nem magyarajku nép javát, akkor volna kötelességük feljajdulni, ha az állam nem így tenne; mert előállhatnának avval, hogy ime, az állam előre is kizárja a lehetőséget annak, hogy ennyi meg ennyi honpolgár a magyarajkuval egyformán érvényesülhessen, nem adva meg a módot, melylyel ez érvényesülés egyik legfőbb eszközt megszerezhesse. Így van; minden egyéb humbug, a mint humbug az a mesterséges feljajdulás is. Ezer és ezer nem magyar tanyelvű iskola van az országban s bizonyára lesz akkor is, ha még oly lelkiismeretesen fogják bennük a magyar nyelvet tanítani. Ezt tudjuk mi s tudják nagyon jól a nemzetiségi sajtó embelei is. S e tényre rámutatva, megdönthetlen igazsággal kimondhatjuk, hogyha a nemzetiségi sajtó munkásai igazán hű polgárai lennének e hazának, hű tagjai e nemzetnek s őszinte barátai a nem magyarajku népek, akkor az izgatókra kimondott ítéletet s a magyar nyelv tanítását tárgyaló ezikkeik élére nem a „feszítsd meg!” hanem a „hosanna!” kerülné. Vagy merik-e tagadni, hogy e nemzet avval megerősödne, ha minden tagja az állam nyelvét is beszélné? Merik-e tagadni, hogy a nem magyarajku nép hatalmasabban érvényesülne, ha a magyar nyelvet is birná? S merik-e tagadni, hogy épp a nemzetiségi sajtó jelenlegi szemmelével a legfőbb akadályla ugy az egyiknek, mint a másiknak?

Jogos alapon akar állni a nemzetiségi sajtó a magyar nyelv tanításának ügyét vitatva? Beesülthetéseket s nem e nemzet erősödésének, egyetértethetésének kárjára akarja megörizni a nem magyarajkuak nyelvét? Akkor ne ordítsa, hogy: vesd meg a magyar szót, köpj rá egyet, ha esetleg mégis a nyelvedre vetted s mosd meg a szadát utána, — hanem hirdesse: tanulj meg az állam nyelvét, mert tartozol vele hazádnak s előmozdítod a magad boldogulását is. Ha ezt tenné s nem amazt, csak akkor

verhetné a mellét: ime, megadom, amivel a hazámnak tartozom, ne merjen kételkedni senki anyanyelvemhez való hűségem igazságában, ahhoz való ragaszkodásom nemzet és hazaelenes ezélettől ment tisztaságában!

Ezt olvassuk mi Tisza István gróf nemzetiségi programjából azt hisszük jól olvassuk.

Honvéd.

Bánfy programja meg a tótok. Másról beszél Bodnó, mikor a bor árát kerik. Ehhez alkalmazkodik a Nádorúte Noviny is, a mikor báró Bánfy Dezsőnek kolozsvári zászlóbotását ismertet. Ahelyett, hogy a program érdemleges bírálatába bocsátkoznék, ami egy politikai lapnak feladata lenne és azt fejtegetné, hogy jogosult-e Magyarországon az „egységes magyar nemzeti államnak” megteremtésére az országos mozzanlat megkezdési, amint hogy ezt Bánfy Dezső megkezdette, egyéb argumentum hiányában gúnyoskodással megijesztéssel végez a kérdéssel. Gáncsolja a báró Bánfy Dezső szónoki képességét, amelynek súlyát pedig volt alkalma érezni, mert ő is jól tudja, hogyha Bánfy nem is beszélt Apponyi grófnak ékesszólásával, de azt mindig megértette beszédéből meg a N. N. is, hogy Magyarországon a magyarság szupremáciája kétértelműen vonható, hogy ezen a földön kultúra csak egy lehet és ez a magyar kultúra. Ijesztgetése pedig korai. Egyrészt azért, mert mi még bíznunk abban, hogy gróf Tisza Istvánnak sikerül az országgal megértetni az ellenzéki túlzók hazareánk áldatlan voltát, aminek csak az lehet a következménye, hogy maguk a választókerületek is rendre utasítják képviselőiket és arra, hogy az ország ügyeinek rendes mederbe való vezetését ne akadályozzák. Ami a dolgok mai állása mellett nem is lehetetlen, mert hiszen maguk az ellenzéki képviselők is csak kénszírletésgől játszák a rendíthetlent és visszefonódnak, ha a kerületekből jelt kapnának a szívszavonnálra. Hogy pedig a nép már megelégedte az oktanon harezot, azt mondánunk sem kell; ennek lépten nyomon kifejezést is adnak, mert hiszen a törvénytelen állapotok kárát maga a nép éri legjobban és első sorban a népek érdeke, hogy az ország ügyei a rendes kerékvágásba kerüljenek. Legvégső esetekben pedig az új választások lesznek hívátva a nép közhangulatát kifejezni, amely alkalommal pedig bizonyosak vagyunk felőle, hogy a mult választásokon szerzett tapasztalatokn okula és a nemzetiségek jogosulatlan követeléseit figyelembevéve, a Bánfy-féle *egységes magyar nemzeti állam* eszméinek nemcsak a tisztán volt Bánfy-féle pártban, de minden magyar pártban, minden képviselő híve lesz, mert ez minden magyar embernek szívében gyökerező jó vágya, amelyért nemcsak szavazatával, de minden erejével kész helyt állani. Teljesen félrahiányt borsó tehát a N. N. ijesztgetése, amelyvel Bécs figyelmét erre a kérdésre irányítja. Ott is tudják ám, hogy adj

A házszabályok 203. §-a.

Ira **Lax Adolf** dr. tiszti főügyész.

Azt gondolja talán a nyájias olvasó, hogy a képviselőknek tanácskozási rendjének alapját szolgáló szabályok a felirathoz jelzett s nagy hirre vergődött szákszáznak értelmét jogi szempontból fogom fejtegetni.

Dehogy tetszem, nemcsak azért nem, mert minden kapacitást kizártunk tartok azok részéről, kiknek politikai meggyőződése az enyémmel ellenkezők s kik már azért is a saját magyarázatukra mint egy dogmára esküsznek, hanem azért sem, mert a hangulat most nem olyan, hogy az ember egy száraz §-ról írt jogi értekezés, hanem inkább muldattó vagy oktató czikknek elővasásával foglalkozzék s ha mindamellett a felirati témát választotta el szerény közönlenségem tartalmául, ez azon okból történt, hogy a „Felvidéki Híradó”-nak a nagy politikával nem foglalkozó t. olvasóút meggyőzőzem arról, hogy a fiatal „generális” értelemezése ugy az alkotmányosság, mint a gyakorlati szükség szempontjából az egyedül helyes. Miféle is van tulajdonképen szó? Arról, vajon szabad-e vita nélkül szavazásra bocsátani azt a kérdést, vajon egy napirenden levő törvényjavaslat feletti tanácskozás sietlése ezéjjából a rendes illesekkel párhuzamos illesek is (dehátani illesek) tartandók-e?

A tekintetben, hogy e ezétra indítvány beadható, nincs vélem különbség; csak az vitás a pártok között, lehet-e az indítvány felett minijárt szavazati elrendelés, vagyis a tennéknak kifejezettel éve, napirendi indítványnak tekintendő az ilyen indítvány, vagy pedig önálló indítványnak, vagyis olyanoknak, amely felett a vita megnyitandó s ahihez minden képviselőnek jogában áll

hozzászólni és határozati javaslat benyújtása által a másodszeri felszólalást is magának biztosítani. (A határozati javaslatl a szónok a szövegen levő törvényjavaslatról eltérő, esetleg azzal ellentétes javaslatl áll elő, melynek indoklására a másodszeri felszólalást meg kell engedni.)

Az engedély persze a parallel illesek elrendelésére vonatkozó indítványt önálló indítványnak tekintti, mert az e feletti vitának a végtelenbe való nyújtása szolgálja absztráló ezéjait. (Az absztrálás fogalma már annyira átment a közudatba, hogy feleslegesnek tartom annak tartalmát e helyütt megmagyarázni.)

Koncedálom, hogy a kormánypárt (szabadelvíli párt) jogi álláspontja gyengébb az ellenzékiéknél. De hányszor tapasztaljuk, hogy oly törvények, melyek a gyakorlati életben be nem válnak, egyszerűen mellőzöttek, sőt azokkal ellenkező joggyakorlat fejlődik a törvény hatályán kívül helyezése nélkül. Gondoljunk csak p. o. a nemzetiségi törvényre. Ennek rendelkezéseinek törvényes ereje meg má napig is fennáll; azért nem jut senki észbe, hogy azok a törvény kivételre szigorral betartassanak, sőt oly érvényes joggyakorlat fejlődött ki, melyek ezen törvény egyes rendelkezéseivel ellentétben állanak és jogal, mert a viszonyok változnak és a kétségletlen haladás számba menő változott viszonyokra az elavult törvény egyes szabályai többé nem alkalmazhatók, amit a legmeggrözöttöb mezonáláista is kénytelen elismerni.

Igy vagyunk a házszabályoknak szobanforgó rendelkezéseivel. Még ha szászor szilárdabb volna az ellenzéki jogi álláspontja, az a változott viszonyok mellett többé fenn nem tartható, mert különben szankezonálnók azt az elvet, hogy a kisebbség dönt a többség akaratával szemben, ami nemcsak abszurdum in thosi, hanem az alkotmányossági princípium teljes felborzása.

Bármennyire alapvető elve a parlamentárizmusnak a szózásszabadság, az még sem mellet odáig, hogy az visszacéssé fajuljon; pedig az, ha hiteket át csak afelett akarnak vitatkozni, szabad-e maga a tanácskozási tárgyat képező törvényjavaslat felett naponta kétszer vitatkozni.

A szózásszabadság kellően meg van óva, ha az a tanácskozási tárgyra néve megadatik, de magát a tanácskozást absztráló útján megakadályozni, ez a szózásszabadság elfajulása, az alkotmányosság ezínikus kijátszása.

A közmondás azt tartja, hogy „a szükség még törvényt is bont.” Az ország biztonsági, gazdasági, pénzügyi s egyéb szükségleteit feltétlenül kell kielégíteni, az államnak épp ugy élnie kell, mint az embernek; első sorban kielégítendő a fizikum, csak aztán lehet gondoskodni a szellemi szükségletekről.

A nemzeti követeléseknek — bármennyire belátom azok fontosságát és jósságát — egy időre félre kell állniok az állami élet primitív szükséglete előtt; a korgó gyomor nem is vágyódik ideális javak után.

Tehát csak természetes dolog, hogy a reális politikusnak arra kell törekednie, hogy első sorban személyes és jogbiztonság, az állam háztartása törvényes uton biztosíttassék és ha ezen ezél elérésére a tanácskozási, a törvényileg garantált szózásszabadság sérleme nélkül sietíteni kívánja, ez nem törvénytértés, hanem emimens kötelesség, olyannyira, hogy azzal szemben a házszabályok szabadabb magyarázata az adott esetben hazafias tetnek mondható.

Harez a vasárnapi munkaszünet körül.

Az ipari munka vasárnapi szünetelését elrendelő 1891. XIII. t.-ez. tudvalegole a kereskedelmi miniszter hatalmazza fel a törvényben kimondott elv érvényesítésével, illetve a vasárnapi munkaszünet szabályozásával. Az alaprendeletet ez ügyben 14837/1892. sz. a. még *Boross* becsototta ki, de a rendelet számos pontja is beelőtközött az ipar, a kereskedelem és a fogyasztók érdekeibe, mindegyora idők multán több új rendelet keletkezett a telmerült panaszok lehető orvoslása s e ezébből újabb kivételek kirofása végett. Időközben a kereskedelmi alkalmazottak egyesületi nagy mozgalmat indítottak az *általános vasárnapi munkaszünet* megvalósítása érdekében és ennek a mozgalomnak volt a következménye az ez évben *Láng* Lajos volt kereskedelmi miniszter által kibocsátott legújabb rendelet, amely az eddig élethe lépettet összes intézkedések elörlesével a vasárnapi munkaszünetet újbb szabályozta és ha nem is valóstította meg teljesen a kereskedelmi alkalmazottak óhaját, az eddigi kivételek egy részének elörlesével, más részének szüksebre szabásával ezt a ezélt kívánta szolgálai.

Ez a szociálpolitikai irányu új renetel azonban nemcsak a kereskedők és iparosok, hanem a fogyasztók körében is nagy visszatetszést szült s egyik küldöttés a másik után járult a miniszterhez a rendelet módosítása végett. A pékek, a hentesek, a vásáresarnoki elárstók s a detailkereskedés minden szakmája állást foglalt a rendelet ellen, melynek határozmányait a hazai viszonyok, népnök szokásaival és életmódjával nem számolnak. Különösen nagy volt azon vidéki kereskedők elkeseredése, akiknek léteite a környékbeli községekben és a tanyákon lakó fogyasztók kívátt nyáron, csak vasárnap delelőt kereshetik fel, de visszatetszést szült a rendelet a gyár munkások körében is, akik szombaton este kapják ki fizetésüket, de vasárnap zárt boltajókra találnak.

A különböző küldöttészek azonban hasztalan ostromolták a miniszter kérelmeikkel, az némi lenyeltelen módosítástól eltérteve, lajthatatlan maradt, sőt kijelentette, hogy a vasárnapi munkaszünetet tárgyzó rendelkezési kiboviteni igen, de szükíteni egyáltalán nem lajtható. Iparosok és kereskedők, valamint az érdekeikben sértett fogyasztók kénytelenek voltak tehát a rendelethez egyelőre megnyugodni, amelylyel egyébként az alkalmazottak ninesnek teljesen megelégedve, mert az az általános vasárnapi munkaszünetet egész teljességében még sem valóstítja meg.

Most azonban amidőn a kereskedelmi táreza gazdál eserélt, a csak dolázott, de el nem aludt mozgalom jellemlékkélt. A kereskedők és iparosok tudják, hogy *Hörögné* Károly, az új kereskedelmi miniszter belátja, miszerint a túlyomában mezőgazdaságból elő magyar nép szokásai nem lehet egy esapással, szociálpolitikai eszmények kedvéért megváltoztatni, mindegyora remélték, hogy az új miniszter el fogja törölni a rendelet inpraktikus intézkedéseit. Viszton a kereskedelmi alkalmazottak azt hiszik, hogy kivívhatják a teljes vasárnapi munkaszünetet s e ezébből újabb mozgalomra készülnék.

Megindul tehát a harez a rendelet ellen az egész vonalon. A Magyar Kereskedők Lapja közelebb e tárgyban *országos értekel*let megtartására hívja egybe a kereskedőket, illetékes helyről pedig arról értesülnek, hogy a kereskedelmi miniszter az iparosok és kereskedők képviselőiből álló ankét éle viszi az ügyre, hogy az a kérdést minden oldalról megvitatssa. Minden este nagyon kívánatos volna, hogy a vasárnapi munkaszünet ügye, amely több mint két év óta állandó vita tárgya, végre az érdekeltek általános megelégedésére megoldassék.

Bonyodalom Ruttkán.

(Magyar isteni tiszteletek az ág. h. evang. templomban.)

Csak nem régen ünnepeltük a ruttkai ág. h. ev. templonnak fölszentelését, amely létét legnagyobbbbszt annak a támogatásnak köszönheti, amelyben magyar részről részesült. Akkor annak a reményünknek adtuk kifejezést, hogy tekintettel a magyszámunk tunkötelekre, akik Ruttkán magyar hitoktatásban részesülnek és így vallásos nevelésük folytátásul a templomban is magyar isteni tiszteletekre tarthatnak számot, továbbá azokra az evangélikusokra tekintettel, akik a magyar isteni tiszteletet kívánják, az egyház gondoskodni fog róla, hogy ezek a magyar isteni tiszteletek rendszeresítve lesznek. Ez a reményük annyival is inkább jogos volt, mert hiszen a magyar beszédek szükségét maga a törözéi ág. h. ev. főesperes is elismerte, amikor a fölszentelésnél ő maga igen szép magyar beszédet tartott.

Aude azóta a ruttkai ág. ev. lakosságát alaposan feligátva Burján János zátureai felekezeti tanító, aki ezen ténykedésével határozottan kifejezést adott tő: túzó érzelmeinek. Az ígátásnak az lett az eredménye, hogy ma már deazára annak, hogy Kontsek Antal zátureai pap évekint négy magyar isteni tisztelet tartására föl gondoskodni ígért, most már a magyar isteni tiszteletekről tudni sem akarnak.

A legutóbb tartott gyűlésen, ahol ennek a kérdésnek megbeszélése napirendre került, Burján János nyilatott is ellene beszélt a magyar isteni tiszteleteknek. Hűségese követői voltak Ruttkay Burisa Toóll, meg Ruttkay Miklán *Jószé magyar nemek emberek*, akiknek szinten nem kell a magyar isteni tisztelet.

A N. N. egyik ruttkai tudósítója aki nem más, mint Burján zátureai tanító ehhez az esethez több kommentárt fűz, persze a maga kiesinyei szempontjából, azt vitatva, hogy Ruttkán ninesen anyvi magyar evangélikus, hogy azok számára érdemes lenne magyar isteni tiszteleteket tartani.

Mindélebb pedig az tünik ki, hogy a tő: túzókévevesztett dühvel, az autonomiának leple alatt oly vakmerőséggel közölnek a magyar nyelv és mondják, hogy azzal a magyar nemzet ellen is, amelyet szó nélkül nem hagyhatunk.

1. Dr. Szolárík, nekinek az új templom felépítése körül, de egyebek is nagy érdemei vannak, joggal foglalkozhat el mint megválasztott főkegyházi felügyelő az elnöki széklet. Könekek lelkesé mellett, mert a főkegyháznak igenis joga van felügyelőt választani s másutt választanak is. De mindenesetre jogosultabb az ő felügyelősége ott az egyházi konventen, mint a Burián záthursági tanító illetékesen választása.

2. Nem árrol lehet szó, hogy ki *nem* tud Ruttkán tótul, hanem arról, hogy vannak-e elég számmal egyháztagok, akik magyarázati tiszteletet is öhajják. Ha az egyháztagok az megadójátják, úgy akkor azt a jogot is meg kell nekik adni, hogy azon nyelven hallgathassák az egyházi szónoklatot, amilyen azt öhajják, akár tudnak tótul valahogy, akár pedig nem tudnak.

3. Nagy mulatsága ez az illetékes egyházfőnök, de még inkább magának a magyar evangélikus egyháznak, hogy ezt az ügyet általában már nem rendezték. A Felvidéken lakó magyarságot kötelezik a tót evangyalyban a jellemkönyv egyházi és iskolai adók megfizetésére, de a tót papok — kevés kivétellel — vonakodnak magyar isteni tiszteletet tartani, magyarul keresztelni, esketni, konfirmálni. Itt Turözszentmártonban az állami adónak 30—40%-át fizetik a magyar evangyalytisékek egyházi és iskolai adó tejében, ezzel szemben pedig a tót káplán a szószékrol a magyar állami iskola ellen ígát: a tótul nem tudó gyermekek nem konfirmálhatók; magyar isteni tisztelet nincs, magyarszó nem hangzik sem templomban, sem konventen: az új iskoláképületet tót felirás ökeskedik, bent az iskolában pedig csak a hamupipóke szerepét játsza a magyar nyelv; maga a tót lelkes a tölzök táborának híve s mindent a nyomorúságot a magyar protestánsnak a saját pénzével támogatania kell. A felelősség nem használ semmit. Az az egyházi autonómia pedig, amely ilyen abszurdumokat megenged, nem valami dicséretes való.

De visszatérve a ruttkai ügyhöz, elvájruk Ruttkai hazafias evangyaly közönségétől, tótoktól, magyaroktól egyaránt, hogy ha majd a magyar szónoklatok ügye határozatra kerül, ott legyenek az egyházi közgyűlésben egytől egyig s ne engedjék holmi Buriánok (nomen est omen), Mikláncok és Buriékek hazafiatlan gondolkodását érvényre jutni. A magyar szó itt Magyarországon, Ruttkán, amely oly sokat köszönhet a magyarságnak, csak mint *szóval* kér magának helyet a ruttkai evangélikus templomban; s ha még ezen minőségben sem engednek be, akkor minden magyar evangélikus szégyelheti magát a vallásáért, amelynek szervezete ily hazafiatlan eslekedeteket megenged.

Figyelmelm fogjuk kísérni az ügyet és ha várakozásunk ellenére akadna Ruttkán evangélikus ember, aki akár nembanonáságból, akár kényelemszereteteből, vagy lármái más ökből a magyar nyelv diadalát elő nem segíti, arról oly forrónban fogunk megemlékezni, ahogy azt megérdemli.

Rákőzei önnep Znióvárálján.)*

A közelemlt napokban Znióvárálján jártam, a fenyvesektől vadregényes Kárpátok öne kedves városkájában s olyan lélekemelő, hazafias önnepnek voltam tanúja amelyet bizvást megirigyelhet a nemzetiségoklaktá Felvidéktől az aranykalásos alföld legmagyarabb emporiuma is. Az állami tanítóképző intézet zeneteremében a nagy Rákőzei iránti kegyelet lobogó fákllyát gyújtotta meg a znióváráljai Magyar Ösványkőr s tete ezt egy olyan gyönyörű önnephez kereltében, amelyre a szem s filla mit igen sokáig és pedig kellemesen fognak visszatekinteni. Sokan voltak, mintegy 200 vendég, kiknek léteznit sorailban ott láttuk Josth Ferenc országos képviselőt nevével szül. *Íntóhágy* Mária g önével, *Berecz Gyula kir. tanfelügyelő felsőfokú, Sonnoyi Gézánt, Gósi Virginiét, özv. Holobony Mária, Zorkőzei Tivadár főszolgabíró, báró Révay Lászlót* s Turöz nemességének és polgárságának színe-javát.

A jötekonyezela, hazafias önnepet kevésselel esti 7 óra után kurucz nótákkal nyitották meg, őket a tanítóképző hallgatóinak ifjúsági dalköre önekel el anynyi hévvel, olyan precizitással, hogy az ödes bus melódiai hatástarta mindenkinék szívében a hazafias örzület hurjai pendülnek meg, hosi nemzetünk imadásának meleg árny szét.

A *kepelősi ifjúsági* kurucz dalkölteszetnek három nemes gyöngyöt válogatta ki, n. m. a „*Haj Rákőzei, Beresényi!*” kezdeti kesergőt, „*Balogh Adám*” és „*Csinom Pálkőr*” nótáját.

* Ezeket a lelkes sorokat Pozsony város közéletének egyik kiváló alakja írta. Jó esz örmélen láttuk ebből, hogy a hazafias örvévsz, mely meggyekben mindenütt megnyilvánul, ölsiméssel találkozik. Szerk.

Ezután a lelkesítő megnyitót után felolvasás követezt, amelyet *Janoójké* Károly tartott a *Rákőzei kor-szóló*. A felolvasás alapos történelmi tudásáról tót tanulmányosságát, a dalias ödök szellemét igen helyesen fogta fel s műve ugy forma, mint nyelvi s a „*özítá-tumok*” tekintetben is derék munka volt. Amint elhagyta a felolvasását, újra kurucz nóták esendültek fel egy hangversenyzongora mélyéből. *Kirchmayer Gyözönc* uró és *Dittler Ferenc* játszótták el az örsölet „*Rákőzei*” nótát, „*Beresényi*” nótáját és a „*Chlopicsky*” dalt. Mindketten bizos, szép, alapos művészi jöletök produkáltak. *Dittler Ferenc* a tanítóképző tanára, egy pozsonyi születésű, kiváló tehetségtű művészenber. Különösen nagy érdemeket szerzett a magasztos önnep rendezésé öreklében. A zenei és önköszámoknak ö volt a lelke s dieszörőtre legyen mondva, hogy feladatát mindenki meglepetésére és övezetért ödotta meg.

Nagyon sikerült kilenczös kuri alkottak közölök egy-két kuruczalok is: *Baldás E., Dittler F., Janoójké K., Kirchmayer Gy., Kubiza J., Melicher R., Dr. Messinger M., Párey E. és Szarka L.* urak, akik a *Rákőzei* korabeli „*Budjósoké*”, „*Rákőzei, Beresényi*” emlékeztét s a *német budoroket* gnyoló „*Tréfiás dalté*” önekeltek el igen hatáosan; kaptak is tapsot bőven! *Rombauer-Írányi Erzsike* uró *Dittler* tanár zongorakísérete mellett szintén három kurucz dalt önekel el. A jelenlévők meglepetése hallgatták ömnek a naturalista önekesnőkkel öztiszesegnt hangját s ösodáták mekkora művészettel tudta érvényre juttatni e dalok zenei szépségét és örezémi tartalmát. A nyujtott övezetért hálás ölsiméssel honorálták.

Párey Endre mint szaváló keltett általános feltölzést. *Harsányi Kálmán*nak, ömnek a nemrég akkorá hirtölve jutott fiatal poetának „*Rodostói örványok*” özímű remek költeményét szaválta el, s hogy az interpretálás mily szerenéses volt, arra nézve elég azt mondanom, hogy a *költé* és *szaváló* egymás beöslétere váltak; volt is szólni nem akaró öljenezés.

Az önnepséget a „*Rákőzei induló*” rekesztette be, amelyet az ifjúsági daloskör kurucz, de nagyon jól önekel el.

Ez volt az önnep komolyabb részének felolvasása, mert a buzgó rendezőség egy vidámabb részrol s gondoskodott. Az önnepet kiválóság-kivirradigt tartó tánc követe, melyhez *Büttö István* zsolnai özigányzenekara huzta a talp alá volt. Örmélen ragadtam meg a tollat e szerény beszámoló megírására; lelkem még most is benyomása alatt áll a znióváráljai *Rákőzei* önnepnek, amely a *Sonnoyi Gézá* igazgató vezetése alatt levő tanítóképző pártalan magyarisító hatását hirdeti s *Berecz Gyula kir. tanfelügyelő hazafias örványu működését is igen szépen öllusztrálja.*

Mikor Budapestrol hazajövet Znióvárálját utba öjtettem, azzal a gondolattal foglalkoztam, hogy egy a panszlavizmustól megfertözött tót fészékbe kerültem s most hátat adok Istenemnek azért a kellemes esalódásért, amely megtanított arra, hogy Znióvárálján is van a mi nemzeti ügyünknek egy bástyája s hogy azon a teljesen tót vidéken is él nagy „*Rákőzei*” szellem.

Sok ilyen esalódást kívánok magamnak és honförségemnek.

Pozsony, 1903. decz. 2-án.

Doka.

HIREINK.

— **Karácsonyi számonk** sikere már is biztosítva van. A közélet szereplőinek s barátainkhoz öntezett kérelmünk oly kedvező eredménnyel jár, hogy már most, jóval a határidő előtt a legszebb sikereket nézhetünk elébe. A már ödlig beközlött és költetésbe helyezett közleményeket hálásan köszönjük és arra kéjük ölvásóinkat és barátainkat, hogy nekünk szánt dolgozataikat a jövö hét folyamán sziveskedjenek beközlteni.

— **Felgyógyult fópásztor.** Mint örmélen örtésítünk, dr. Rimely Károly beszterezvényai püspök, ki hazamos ödög gyengélkedett, ma már annyira jobban van, hogy hivatalos ügyeit ösmét végezheti. Erről örmélen örtésítjük ölvásóinkat.

— **Országos Magyar Szövetség.** A napokban örekezt meg bpnunk szerkesztőjéhez az Országos Magyar Szövetség tagsági igazolványait azok részére, akik a Szövetségbe már ödlig beiratkoztak. Mint hogy pedig a beiratkozottak annak ödöjén 2 kor. 40 fillér tagsági díjat fizettek be, a központ ugy öntékedett, hogy 40 fillér az 1903. évre számitattat be, a 2 korona pedig az 1904. évi tagsági díj szolgál. A szervezködő munkát különben minden irányban megöndült, a választmány 1. hó 8-án öllést tart Budapestben, amely alkalommal a további tervek fognak megbeszélteni.

— **A nöegyilet karácsonyfája,** amelyre a szegény gyermekek számára Stubnyafördön fog felállítani, minden irányban biztosítva van. A jövövívi község öly melegséggel karolta föl a szegény gyermekek ügyét, hogy a gyűjtéssel foglalkozó hölgyek a legszebb eredménnyel számolhatnak be. A nöegyületi gyűlés által közlöndöt bizottsági tagok legközelebb Stubnyafördőre rámlalnak a karácsonyünnepély részleteinek megbeszélésé végett. Maga az önnepély deczember hó 13-án vasárnap, mához egy hétre ödelután 3 órakor fog megtartatni. Erre a nöegyilet külön meghívókát adott ki, mely a kövökező: A turözgyermek jötevény nöegyilet Stubnyafördő gyógytermében folyó évi deczember hó 13-án ödelután 3 órakor szegény gyermekeknek karácsonyünnepélyt rendez, melyre t. özimet és beces ösaldját tisztelettel meghívja a rendező bizottság. Adományok, melyek Zorkőzei Tivadarméhoz Stubnyafördőre küldendök, köszönettel fogadlatnak s hírlapilag nyújtgatnak.

— **Öljegyzés.** A helybeli ösöndörzvényi parancsnoka fanezeli és örszöké *Josb Fenealy* Gyözö ösöndörhadnagy öljegyzte Jähl Nándor m. kir. posta-és táviralfőfelügyelő önényát. Rözsikát Budapestre. Az öljegyzés a mult héten hétfőn örtégt meg Bpestesen.

— **Miniszteri biztosi** minőségben volt kiköllyde dr. *Hans Jakab* turözvármegyei öörvos a nyitrai bábatanfolyamokra. A záróvizsgálatok özen tanfolyamon t. hó november hó 30-án tartattak meg. Sajnos, hogy a köz-szükségletnek megfelelő számu tanult bábák fölött még ma sem rendelkeznék, dacára, hogy az ily tanfolyamokra fölvet nők állami segítségen is részesülnek. Ezen alkalommal is csak 12 en nyertek helyetést.

— **Igazgat Ruttkán.** Lapunk más ölélyen ösmeretjük a ruttkai ág. h. evangyalyházban a magyar isteni tiszteletök miatti keletkezett hanyodalmat. Most arról örtésítünk, hogy Burián János záthursai tanító határozott özgatást követ el a nép köztöl, amelyhez segítségül vette a turözszentmártoni tót ágítátorokat is. Ma vasárnap ödelután tart a ruttkai evangélikus egyházközgyűlést, amelyet a magyar isteni tiszteletök kérdése öllítöl határozatot hoznak. Ezért a nagy igazgatás. Söt mint halljuk Burián János tanító azzal fenyegetözik, hogy amennyiben a szavatók többsége a magyar isteni tisztelet mellett mutatózkodik az asszonyokat fogja a gyűlésre öszítani, hogy az határozatot ne hozhasson. Egy szóval e a lelketlen ember nem örtözök attól sem, hogy a kedélyeket teljesen felözassa csakahogy a magyar isteni tiszteletök megöhisüsa. Más oldalról ugy tudjuk, hogy a magyar isteni tiszteletök ügye iránt a bánya-kerületi püspök melegen öreölökdöl, azokat jogosultaknak tartja és amennyiben a közgyűlésen a kellő szavazat nem öjné össe azokat el fogja rendelni. Mint hogy pedig az igazgatások folytán zavargásoktól lehet tartani, mert a mai közgyűlésre a turözszentmártoni tótok is Ruttkára késölnek, szükséges, hogy a hatóság a kellő intézkedéseket megtegye.

— **Uj plébános Neozpálon.** A beszterezvényai püspök a Jusch családnak mint kegyurak hozzájárulásával *Kianieska Szaniszló* tót körmözbenyái kaplánt neozpáli plébánosság nevezte ki.

— **Megyel élet.** Turözvármegye állanló választmányja f. hó 7-én hétfőn ödelögt fog öllést tartani, amely alkalommal a hónap közepe táján megtartandó törvényhatósági bizottsági öllés tárgyai fognak ölokészítettöni. Ugyanezen a napon a központi választmány is öllést tart, amilyen a jövö évi képvisölő választók névjegyzéke fog megállapittatni és a felelőbeökre örekezt kuriai ötleteket fognak kihirdetöni.

— **Liptói tótok.** Liptóvármegye nemrég tartott közgyűlésön ösmét sikra szállott néhány tót megöbizottsági tag, akik ugyancsak öllene voltak annak, hogy a vármegye törvényhatósága az új kormányt ölvözölje. *Jánoska*, a híres liptói tót tulzó, evangélikus papnak azért nem kell Tisza István, mert a nemzetiségeket öllegen öjfnaknak nevezte; különben sem viseltetik bizalommal semmiféle kormány iránt, azért háf sem bizalmat nem nyílvanít, sem nem ölvözöl a kormányt. A törvényhatóság azonban más nézeten volt és öllatározta, hogy a Tiszacsalomnak *bizalomtalanlyan ördözöl.* Különben az öndítvány ellen csak 6 tót szavazott. Ezek tulzóbbak öllartak lenni a márodnisáknál, akiknek szövésive, a Nár. Novity, még ödlig nem hogy támáda volna Tiszát, de tiszteségek és beöslletes politikuskak nevezte, vele szemben váranözó álláspontra helyezkedett és csak azt kívánata, hogy a a szót tett kövesse. De lát Liptó halad — nekik több kell, több mint a mennyivel a turözszentmártoniak megelégednek.

— **A znióváráljai Rákőzei önnepélyrol** lapunk más ölélyen számolunk be. A rendezőség jelentéséből azonban az ötnik ki, hogy ez a jötevény özéra megtartott hangverseny anyagilag is fényesen sikerölt. A

fellülveztek, kiknek a rendezőség ez uton is köszönetet mond, a következők: Br. Révay László 23 koronát, Justh Ferenc 20 koronát, Justh Kálmán 10. ifj. Justh György 10, Selőnaich Viktor 10, Dvorák Károly 10, dr. Messinger Mór 6, Kirelmayer Győző 5, Wagner Lipót 5, Gerő Virgil 3, Balázs Endre, Dittler Ferenc, Gaál Sarolta, Janovják Károly, Kubieza István, Löwinger Lajos, Sróth Péter, Szarka Lajos, Párvy Endre 2—2, Akantisz Ödön, Somogyi Géza, Zvidá Antal és Krees Gyula 1—1 koronát. Ez a minden ízében jól sikerült Rákóczy-tünemény csak újabb bizonyítéka a znióváraljai Magyar Olvasókör díszletes összetartásának és hazafiságának, melyre mindenütt, de első sorban itt Turócban felelte nagy szükség van. Éljen és virágozzék ez a szellem az idők végéig!

— **Új gazdasági tudósító.** A földművelésügyi m. kir. miniszter Bárdos János tudósini lakost Arvavármegye várijárására nézve a gazdasági tudósítót tisztelt bizta meg.

— **A znióváraljai panasz.** Multikori hírlinkre vonatkozólag illetékes helyről arról értesítenek bennünket, hogy a panasz elkésett, mert a znióváraljai megállóhelyen már hónapok óta félvezik a személypodyaszt a Kassa-oderbergi vasut állomásaira is közvetlenül, aminek valóságáról személyesen is meggyőződünk a bemutatott jegyzékekkel. A panaszolt esetek még abból az időből származnak, amikor a kiadó ör ebbeli teendőire még nem volt kitanítva. Ma már minden rendben megy, amiről szívesen emlékeztünk meg.

— **Bíróválasztások.** Az egész vármegye területén javában folynak a községi bíróválasztások. Küllintsebb érdeklődés sehol sem nyilvánul és csak kevesen szavaznak. A rend is mindenütt példás és csak Valesán történt meg, hogy a megválasztott községi pénztárost a füzolga-bíró nem fogadta el. Ezért persze a N. N. basáskodás-sal valója Zorközy füzolga-bíró, aki pedig bizonyára jól tudja, hogy mit és miért tett.

— **Templomszentelés.** Rózsahely város, mint az ottani katolikus plébánia templom kegyura, a templomot, mely a város fejlődése folytán a hívek fogadására már szük volt, újra restanáltatta és a követelményeknek megfelelőleg 120-000 korona költséggel kibővítette. A füzolentelés hétfőn, az az november hó 30-án Dr. Kurimszky Antal rózsahelyi apátplébános fényes segédlet mellett ot a hívek jelenlétében a renek templomot beszentelte. Dr. Belopotoczky Kálmán tüzóri püspök a templomnak ez alkalommal igen értékes és renek oltárt ajándékozott.

— **A husz koronán aluli számlák bélyegmentesség.** A kereskedői és iparos köröknek régi kívánságuk, hogy a husz korona értékben aluli arukról szóló számlákat bélyegmentesen állíthassák ki. Ez a kívánság jogos és méltányos és megvalósítása az államkincstárnak sem okozna számbavehető kárt. Az ilyen számlákat ugyanis legtöbbször készpénzítés esetén a bevásárló megbízott, eseléd sb, ellenőrizhetése czéljából állítják ki. Már pedig kétségtelen, hogy a számlabélyegnek csak akkor van értelme, ha a számla hitelele való vásárlás esetén a később megfizetett összeg nyugtatványozására szolgál. De készpénzítés esetén, midőn nyugtatványra szükség nincs, bélyegről sem lehet szó. Méltányos tehát hogy az ily alkalmakból kiállított számlák, melyek természetüknel fogva husz koronánál magasabb összegűre alig szállhatnak, a felhelyezés kötelezettsége alul felmentessenek, amál is inkább, mert az államkincstár sem károsodnék, hiszen minden szigorú ellenőrzés dacára a bélyegkötelezettséget ma is kijátszák. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara föl is írta a napokban a

kereskedelmi miniszterhez, hogy a számlák bélyegmentességét husz koronáig elrendelje.

— **Gazdátlan nyeremények.** A legtöbb kiadott hivatalos kimutatás szerint a Józsi sorsjegyeknél 16,600 db, olyan nyeremény van, amelyért még nem jelentkeztek, nyilván azért, mivel e sorsjegyek tulajdonosai nem tudják, hogy sorsjegykik ki van már huza. Így van ez a többi sorsjegynél is és mivel ezek a nyeremények elévülnek, monhatni, hogy sok millióra menő vagyon pusztul el azért, mert a sorsjegybirtokosok nem elég gondosak és nem járhatnak megbízható sorsolási lapot. Ennélfogva, akinek sorsjegyei és egyéb értékpapirjai vannak, arra nézve rendkívül fontos egy megbízható sorsolási lapnak a járása. Ilyenként ajánlható a „Pénzügyi Hírlap”, amelynek sorsolási mellékletjét, a Pénzügyi Utmutatót, a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter mint teljesen megbízható szakfüzolnyot, a nagymélt. m. kir. pénzügyminiszter mint szakértelemmel és pontosan szerkesztett füzolnyot hivatalosan ajánlta. A lap előzetőit a januári számmal ingyen megkapják a Pénzügyi és Tüzdsdei Évkönyvet, amely sok hasznos tudnivalón kívül tartalmazza a kezdetől fogva az 1903. év végéig külluzot, de kifüzetés végett bemutatni elmulasztott sorsjegyek, kötvények és záloglevelek hiteles kimutatását, ugy, hogy e könyvből bárki azonnal megláthatja, ki van e sorsjegye huza vagy nincs. A „Pénzügyi Hírlap” előzetősi ára egy évre a Pénzügyi Utmutatóval és a Pénzügyi és Tüzdsdei Évkönyvvel együtt 5 korona, amely postautalványon külluzendő be a kiadóhivatalba. VII, Kerepesi-ut 44. sz.

Szerkesztői üzenetek.

Kné Ábrahámfalva, B. J. Zayugrócz, R. L. Huszt, Bnó Helyben, B. J. Helyben, St. S. Szolyva, P. F. Kőrömczibánya, Z. K. Helyben, dr. L. A. Helyben, N. G. Budapest, B. R. Trencsén, H. J. Losonc, E. Gy. Helyben, H. L. Felsőtüzbnya. Szíves külluzeményeiket közzönnettel nyugtazzuk. Örvendünk, hogy kérésünk ily kedvező fogadtatásban részesült. — Dr. Cz. S. Már előre isköszönjük. — Figyelő. *Kamilló Csata???* Ugyis megismerik, olvasóink hiszen régi ismerősök. — Honvéd. A karácsonyi száma helyet hagyunk.

Felüls szerkesztő: **Berecz Gyula.**

Füzomunkatárs: **Bánfi János.**

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszser, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik közzvényel, csuszál és megkülluzkedel.

Intés. Süllányabb utánaotok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csakis eredeti üvegket dobozokban „Horgony” vedjegygyel és a „Richter” czéggel jöggzessel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. arban a legtöbb gyüzyszertárban kapható.

Füzraktár: **Török József** gyüzszerezsnél Budapesten.

Richter F. Au. és társa,
szesz. és kir. udvari szállító. Rudolfstad.

Vidéken kapható **Gazdik János** gyüzszertárban Kőrömczibányan, **Toperczer S.** „Megváltó” gyüzszertárban Turóc-Szt.-Mártonban, és **Schönaich Viktor** gyüzszertárban Znióváralján.

Mindenféle karácsonyi és újévi ajándékok kaphatók Moszkóci Ferenczné turóc-zsentszmártoni kereskedésében.

Pénzt,
sok pénzt, haokint 1000 koronáig kereshet mindenki tisztességesen minden szakismerő tüzéket, külluz be ezimét E. 465, jelöge alatt a követező czimre: **Annoncen-Abteilung des „Mercur” Mannheim** Meeresfeldstr.

VÁSÁROLJON
ÜGYVÉDJELŐT
SORSJEGYET
1273 NYEREMÉNY
20.000 KOR
KERÜL KISORSOLÁSRA
és (EGY) KORONÁÉRT
10.000 KOR
FÜNYEREMÉNY NYERHETÜ
SORSJEGYEK MINDENÜTT KAPHATÜ
KEZELÜSÉGE: VIII. MAGYAR UVA ROS-UTCA 26
HUZÁS: 1903 DECEMBER 31-Ü

PERLZWEIG J. órás és ékszerész Ruttká. Nagy raktár arany- és ezüstnemékekben, fall- és zsebórákban.

Mirigydaganatoknál, görvéllynél, angol betegségeknel, bőrkütiásoknel, közzvényel, csuszál, torok- és tüdőbetegségeknel, idült köhögésnel, gyöngékdű, ágadt, verszénygy gyermek részere ajánlom az általános kedvelt és sokat használt

Lahusen-féle jó vas-csuka-máj-olajaf.

A legjobb és leghatásosabb csukamájolaj. Gyüzgyerejére nézve fölül ml minden lasonó készítmény és újabb gyüzyszert. Ize finom és enyhe, mért is úgy gyermeknek, mint felnöttek szívesen szedik és könnyen emésztik. Az mltó évi hasznalat kb. 120,000 üveg legjobb bizonyítéka jóságának és követezőenek számos elismerő és közzmő levele. Ára 3.50 f., 7 korona, utóbbi nagyszabaszabb használatnál előnyösebb. A beszerzésnél tessék ügyelni a gyáros czemre: **Lahusen** gyüzszerez, Broma. — Kapható: Vidéken: **Gazdik János** gyüzszertárban Kőrömczibányan és **Toperczer Sándor** gyüzszertárban Turóc-Szentszmárton.

Schicht-szappan

„zarvas” vagy „kulcs”
jeggyel

legjobb, legkülluzsebb s ennélfogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrészektől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál külluzösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht” névvel és a fenti vedjegyek egyikével legyen oltáva. !!

Legolcsóbb
karácsonyi ajándék
csak egyedül, versenyen küvül kapható
ROLKÓ JÓZSEF
20 év óta fennálló kereskedésében
Turóczsentszmárton.